



VISA VILKUNA

Luomulehmät ovat jo tottuneet laitumeen, vaikka odelmaa ei ihmeemmin olekaan. Rauhalliset muutokset eläinten ruokinnassa on parasta.



Juolavehnä viimeisellä matkaa Kvick Finnin kyydissä.

Siikajoen mutkassa tuotetaan huippumaitoa maalaisjärjellä ja asiallisella kohtelulla

Minna ja Touko Liskon mukaan laatumaidon tuottaminen lähtee eläimen kunnioittamisesta ja sen mahdollisimman asiallisesta kohtelusta.

Maidon korkean laadun takana on ollut päivittäisten rutiinien asiallinen hoitaminen maalaisjärjellä – jo 25 vuotta.

Samat seikat näyttävät olevan voimakkaina myös luomumaidon ostajien kriteeristöissä. Eläinten lajinmukaisen käyttäytymisen mahdollistaminen yhdessä eettisten pelisääntöjen noudattamisen kanssa kääntävät ostot luomuun.

”Meidän tilan laidunkausi alkaa, kun jäät lähtevät Siikajoesta. Jää on tosiaankin määräävä tekijä, sillä heikot jäät ovat naudoille houkuttava surmanloukku. Ei silloin laitumilla ihmeemmin ruohoa ole, mutta pieniä maistaisia lehmät kuitenkin saa-

vat. Ja ennen kaikkea niiden pötsi ja psyky ehdivät pikku hiljaa tottua kesän vehmaaseen laidunkauteen”, selittää ruukkilainen luomumaidontuottaja **Touko Lisko** harvinaisen pitkää laidunkautta.

Tietoa maitohygieniasta on saatavilla, joten asia on osittain työruutiineistakin kiinni. Ammattitaitoisten yhteistyökumppanien osuutta maidon laadussa ei voi koskaan korostaa liikaa. Kun tiimi lomittajasta teurasauton kuskiin hallitsee työssä, kaikki on helpompaa.

Minna ja **Touko** panevat laatumaidon yhdeksi kulmakiveksi onnistuneen jalostuksen. Korkean maidontuoton asemasta Liskon tilalla on pantu painoa eläinten terveyden ja rakenteen parantamiseen.

Usko omaan osaamiseen

Touko kertoo tilanpidon muuttuvan jatkuvasti, kokeiluja on tehtävä eivätkä läheskään kaikki niistä ole onnistuneita. Tavallaan seurailijat pääsevät hieman edullisemmin ja helpommalla mukaan, kun joku on ensin kokeillut menetelmien toimivuutta.

Alussa tilan luomumaito päätyi lähellä olevaan Limingan Osuusmeijeriin. Kun jalostus loppui, 12 alueen luomumaidon tuottajien oli perustettava Pohjanmaan Luomu Oy, joka hoiti maidon keräilyä Kainuun osuusmeijeriin jalostettavaksi. Usko luomumaidon tulevaisuuteen oli jo tuolloin sen verran luja, että periksi ei haluttu antaa.

Touko kertoo käyneensä takavuosina lukuisia neuvotteluja meijeripuolen päättäjien kanssa. Joissakin neuvotteluissa alkoi tuntua siltä, että älyttömät yrittää saada haluttomia tekemään mahdottomia. Mutta eteenpäin kuitenkin mentiin ja nyt näitä hankalia neuvonpitoja on helppo muistella.

Parasta laatua 25 vuotta

”Kaksikymmentä vuotta sitten aloitin luomuun siirtymisen. Alkusesäyksen tähän sain omalta äidiltäni, joka oli karjanhoidossa ehkäpä tietämättään luomuihminen koko ikänsä”, kertoo Touko.

Liskon tilalla on tuotettu maitoa pitkään ja nimenomaan hyvää maitoa. Tunnustuksena onnistunees-

ta työstä **Minna** ja **Touko** Liskolle ojennettiin Walter Ehrströmin säätiön kultainen mitali parhaan laatumaidon tuottamisesta yhtäjaksoisesti 25 vuoden ajan.

Luomuun siirtyminen vaati aikanaan äidin mallin seuraamisen lisäksi myös uskoa omaan valintaan. Velipojan tuomat tiedot Viikin luennoilta panivat Toukon miettimään. Tarvitaanko maataloudessa tosiaan niin paljon keinokeinoita? Jos myrkyiltä piti suojautua levitysvaiheessa ja sen jälkeen olivat varoajat, eivät ne ihan harmittomia aineita silloin ole. Liskon tilalla tehtiin valinta, jota ei ole tarvinnut katua.

Kuivaheinä, herne ja vilja

Lisko lehmät ovat jo vuodesta 1986 alkaen syöneet karkearehunaan pääasiassa kuivaa heinää. Väkiprehu on ollut kotoista viljaa ja herneitä.

Osa herneestä on saatu oman tilan seoskasvustoista, mutta tilalla on useita viljelykumppaneita etelämpänä, joilta luomuhernettä on saanut hankituksi. Sen kummempia valkuaistäydennyksiä reilun 9000 keskituotosta lypsävät lehmät eivät saa.

Kuivaheinän suhteen monilla viljelijöillä on väärä käsitys ja uskomuksia. Kun ensimmäisen sadon korjaa latokuivuriin ennen juhannusta, niin sen laatu on huipussaan ja korjuu onnistuu lähes poikkeuksetta huippulaatuisena. Toinen sato kerätään elokuun ensimmäisellä viikolla. Muutamina sateisimpina vuosina osa toisesta sadosta on jouduttu pyöryttämään paaliin. Mutta mitäs sitten, tähtäin on aina kuivaheinässä ja paalaus muovituksineen on mainio hätävara, valottaa Touko Lisko lehmiensä ruokintaa.



Touko Lisko ja konekauppias **Boris Lindgård** punnertavat juolanostokoneen tukipyörää paikoilleen. Kohta päästään kokeilemaan.



Välillä on aikaa pieneen poseeraukseen **Anna**, **Anton** ja **Aliisa** poseeraavat yhdessä **Minnan** ja **Toukon** kanssa.